

Informatie voor de gemeenteraad

Belangrijkste punten over Veenweiden Krimpenerwaard op een rij

Samen werken aan een toekomst voor natuur, koeien én beleving

In Krimpenerwaard leggen we als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) 2.250 hectare nieuwe natuur aan. We, dat zijn gemeente, hoogheemraadschap en provincie, samen met agrarisch ondernemers, Zuid-Hollands Landschap, Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard en andere grondeigenaren. Samen werken we aan een duurzame toekomst. De NNN is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden in Nederland beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. De Krimpenerwaard vormt een belangrijke schakel in het Natuurnetwerk. Hier komt 2.250 hectare veenweidennatuur. De nieuwe natuurzone loopt van de Lek in het zuiden, via het Loetbos, langs de noordrand van de Krimpenerwaard. Bij Haastrecht steekt de zone het water over naar de Reeuwijkse en de Nieuwkoopse Plassen.

Natuur onder druk

De bijzondere natuur in ons eeuwenoude polderlandschap is gevormd onder invloed van de mens, maar wordt ook door ons toedoen steeds eenvormiger. De biodiversiteit neemt af. Veel planten en dieren die bij ons kenmerkende veenweidelandschap horen, hebben het moeilijk omdat hun leefgebied onder druk staat. Ook hebben we te maken met bodemdaling en teruglopende waterkwaliteit. Dit alles heeft grote gevolgen voor plant en dier en uiteindelijk ook voor onszelf.

Herstel veenweidelandschap

Daar doen we met elkaar iets aan. Samen met agrarisch ondernemers, particulieren en het Zuid-Hollands Landschap realiseren we uiterlijk in 2027 2.250 hectare nieuwe natuur. Het grootste deel daarvan ligt in het noorden van de Krimpenerwaard. Het gebied gaat een mix bevatten van natuur, water, natuurinclusieve landbouw en recreatie. Dat maakt onze leefomgeving nog aantrekkelijker, de bodemdaling neemt af, de waterkwaliteit verbetert en de veenweidenatuur herstelt zich. Bijvoorbeeld door de terugkeer van verdwenen planten en dieren.

Aan de slag

De unieke structuur die door ontginning en verkaveling is ontstaan – met de karakteristieke langgerekte kavels – houden we voor het grootste deel intact. Net als het open karakter en de kenmerkende elementen in het landschap. Natuur ontwikkelen en het veenweidelandschap herstellen is niet makkelijk. Vooral de slappe bodem, het geringe aantal toegangswegen en het korte seizoen waarin de uitvoering gedaan kan worden, maakt het een lastige puzzel. We houden zoveel mogelijk rekening met alle belangen en proberen aan alle wensen tegemoet te komen. Maar het project is groot en complex. We zullen het ook niet over alles eens worden. Dat hoort erbij. Maar we zijn aan de slag in het vertrouwen dat we een nog mooier veenweidelandschap maken, waar natuur, water, natuurinclusieve landbouw en recreatie een plek krijgen.

Voorgeschiedenis

In de Krimpenerwaard wordt al vele jaren gewerkt aan de verbetering van de landbouwstructuur en de aanleg van nieuwe natuur. Deze landinrichting was aanvankelijk vooral gericht op verbetering van de landbouwkundige status. Pas later, begin jaren negentig, werd er een substantiële natuuropgave aan de plannen toegevoegd. In 1999 kwam het Raamplan Landinrichting gereed waarin deze opgave werd gespecificeerd op 2.450 ha nieuw te ontwikkelen natuur in het kader van de te realiseren Ecologische Hoofdstructuur (EHS), het huidige Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Deze landinrichting mondde uit in het Veenweidepact Krimpenerwaard dat eind 2005 door dertien overheden en maatschappelijke organisaties uit het gebied werd gesloten. De inhoud en context van de natuuropgave verandert echter met de wijziging van het natuurbeleid in 2010. In het regeerakkoord Rutte II is opgenomen dat de EHS in 2021 herijkt zal zijn gerealiseerd. De veranderde context leidt ertoe dat de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) en de voormalige gemeenten Bergambacht, Ouderkerk, Nederlek, Schoonhoven en Vlist in 2014 de Gebiedsovereenkomst Veenweiden Krimpenerwaard 2014-2021 afsluiten als opvolger van het Veenweidepact.

Gebiedsovereenkomst Veenweiden Krimpenerwaard

De gebiedsovereenkomst (2014) gaat in op drie opgaven voor de Krimpenerwaard: natuur, landbouw en recreatie en toerisme. In 2015 is als uitwerking van en aanvulling op de gebiedsovereenkomst door de provincie, de gemeente Krimpenerwaard en het Hoogheemraadschap de Uitvoeringsovereenkomst Krimpenerwaard 2015-2021 afgesloten.

In de gebieds- en uitvoeringsovereenkomst is bepaald dat de natuuropgave bestaat uit de realisatie van circa 2.250 ha natuur van het NNN, gecombineerd met een bijpassend robuust en duurzaam watersysteem in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het tegengaan van bodemdaling. Er worden watermaatregelen getroffen die noodzakelijk zijn voor het behalen van de natuurdoelen en de KRW-doelstellingen.

In de Gebiedsovereenkomst leggen de provincie Zuid-Holland, de gemeente Krimpenerwaard en het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard de kaders vast voor de gebiedsopgaven in de Krimpenerwaard, de rollen en verantwoordelijkheden van partijen, de nieuwe wijze van samenwerking en organisatie van partijen, de inzet van middelen en instrumenten en de risicoverdeling in hoofdlijnen. De Gebiedsovereenkomst beoogt niet de daadwerkelijke uitvoering te regelen, maar vormt een solide basis voor alle nadere afspraken.

Bestemmingsplan en Inrichtingsplan

In maart 2019 stelde de gemeenteraad het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard vast. In mei 2021 verklaarde de Raad van State 14 van de 15 beroepen tegen het bestemmingsplan ongegrond. Voor één beroep heeft de gemeente een herstelbesluit voorgelegd aan de Raad van State. Inmiddels is begin 2022 het bestemmingsplan door de Raad van State bekrachtigd. In het inrichtingsplan van de Stuurgroep staat welk type natuur op welk perceel komt. Het inrichtingsplan is een bijlage bij het bestemmingsplan.

Verzoek tot onteigening bij de Kroon

De raad heeft op 2 april 2019 ingestemd een verzoek tot onteigening in te dienen bij de Kroon. Het verzoek houdt in dat de gronden die nodig zijn voor de natuurontwikkeling in de Krimpenerwaard en nog niet zijn verworven of contractueel via zelfrealisatie worden ingericht en beheerd bij Koninklijk Besluit ter onteigening zullen worden aangewezen.

Peilbesluiten

De verandering van grondgebruik in de NNN zorgt ook voor veranderingen in waterpeilen. Vooruitlopend op deze inrichting heeft het hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard voor deze gebieden peilbesluiten voor het nieuwe natuurgebied vastgesteld (2021). Op 22 februari 2022 heeft het hoogheemraadschap een vernieuwing van het peilbesluit voor deelgebied Den Hoek in ontwerp vastgesteld. Deze vernieuwing wordt voorgesteld, omdat bij uitwerking van het terreinontwerp is gebleken dat de eerder voorgestelde peilen niet leiden tot de gewenste natuurdoelen.

Waar staan we nu?

Van de 2.250 hectare nieuwe natuur leggen 24 zelfrealisatoren er ongeveer 168 ha aan. De overige natuurgebieden worden beheerd door onder andere het Zuid-Hollands Landschap en de provincie Zuid-Holland samen met agrariërs uit het gebied. De zelfrealisatoren hebben zelf natuurinrichtingsplannen voor natuur op hun grond gemaakt (veelal daarbij geholpen door een adviseur), en zorgen ook voor aanleg en beheer. Het Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard is opgericht door en voor de agrarische- en natuursector om de coördinatie over het beheer van het natuurgebied te gaan voeren. Van deze 24 zelfrealisatoren zijn er inmiddels 16 zover dat hun natuurinrichtingsplan goedgekeurd is en de uitvoeringsovereenkomst ondertekend.

Zo'n 328 hectare wordt verworven via minnelijke verwerving of onteigening. Hiervan zijn inmiddels zo'n 248 hectare minnelijk verworven. Van de overige 80 hectare wordt verwacht dat nog een deel minnelijk kan worden verworven. Een klein deel van de in totaal 495 hectare die middels zelfrealisatie of verwerving als natuur ingericht worden, zo'n 42 hectare, wordt via onteigening verworven.

Inmiddels zitten we voor het overige deel van het gebied in de ontwerpfase. Er is een ontwerp dat een indruk geeft van hoe het gebied er uit komt te zien en wat er voor moet gebeuren door aannemers. De aanbesteding om tot een voorselectie van een vijftal aannemers te komen heeft plaatsgevonden. Per deelgebied vindt vervolgens een aanbesteding plaats met deze aannemers, die dan de inrichtingswerkzaamheden gaan uitvoeren. In polder Den Hoek starten de werkzaamheden als eerste. Dat zal naar verwachting zijn vanaf voorjaar 2023.

Het gebied



Vervolgstappen

2022:

- Definitief ontwerp Den Hoek
- Start aanbesteding
- Vergunningaanvragen

2023 –2026:

- Uitvoering Den Hoek
- Ontwerp, aanbesteding, vergunningaanvragen overige gebieden
- Uitvoering overige gebieden

Hoe ziet de organisatie er uit?

Partners

De gemeente Krimpenerwaard, het hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard en de provincie Zuid-Holland zorgen er samen voor dat de afspraken van de overeenkomst zorgvuldig en samenhangend worden uitgevoerd.

De stuurgroep

bestaat uit:

- Toon van der Klugt (dijkgraaf hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard)
- Agnes van Zoelen (heemraad hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard)
- Jan Vente (wethouder gemeente Krimpenerwaard), voorzitter stuurgroep
- Leon de Wit (wethouder gemeente Krimpenerwaard)

De stuurgroep werkt samen met de grondeigenaren, agrarisch ondernemers, het Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard (NBC) en het Zuid-Hollands Landschap. Ook laat de stuurgroep zich adviseren door de Adviesraad Natuur en Landbouw (waarin betrokken maatschappelijke partijen zitting hebben) en het Deskundigen Advies Team Veenweiden, met daarin onafhankelijke deskundigen op het gebied van ecologie, water en economie. De provincie ondersteunt met subsidies en inzet van expertise.

Het Programmabureau

bestaat uit:

- Programmamanager Kees Kapteijn
- Projectleiders van gemeente, HHSK, Provincie

Er werken in het gebied veel partijen mee aan de uitvoering van het programma Veenweiden Krimpenerwaard:

- LTO-Noord
- Agrarisch Jongeren Kontakt
- Stichting voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Weidehof Krimpenerwaard
- Natuurcoöperatie
- Zuid-Hollands Landschap
- Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard
- Streekfonds Krimpenerwaard
- Vereniging voor Duurzame Waterbeheersing en Landbouw in de Krimpenerwaard
- Natuur- en vogelwerkgroep Krimpenerwaard
- Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

Meer info?

Via de website www.veenweidenkrimpenerwaard.nl is (actuele) informatie te vinden. Belangrijke berichten en aankondigingen kunt u daar lezen. Daarnaast verspreiden we meerdere keren per jaar een mailnieuwsbrief, via de website kunt u zich daarvoor aanmelden. Ook plaatsen we regelmatig informatie in Het Kontakt. Mocht u iets specifiek willen weten en het staat niet op de site, mailt u dan gerust met info@veenweidenkrimpenerwaard.nl. Uiteraard beantwoorden we graag uw vragen en/of gaan we met u in gesprek.